

Kennisset

Onderwijs on line, een reisverslag

In de nota *Kennisset, Onderwijs on line van april 1999* toont de minister van OCenW zijn visie op informatie- en communicatietechnologie (ICT) en een uitwerkingsplan daarvan in het onderwijs. In het *Statuut Kennisset Verkeer*, een door het Proces Management ICT ontwikkeld beleidskader voor de inhoudelijke ontwikkeling van Kennisset, worden als kritische succesfactoren o.a. genoemd: enthousiasme van leraren en leerlingen (individueel Genot, Gemak, Gewin). Reden om eens te gaan kijken op Kennisset en te berichten wat er allemaal te genieten valt voor een talentdocent op zoek naar wat les- of leesmateriaal, hoeveel gemak deze van Kennisset heeft en wat er valt te winnen. Dit artikel is de weergave van een zoektocht in Kennisset, vanaf het openingsscherm tot de sites met vakinformatie.

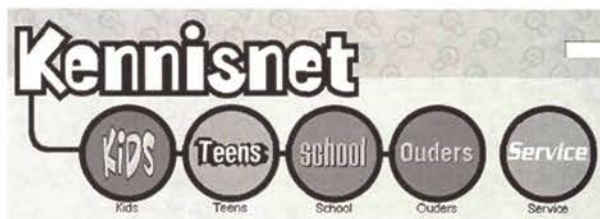
Onderwijs Online

Op het adres <http://www.ictonderwijs.nl/online10/htm> wordt door het Procesmanagement ICT de ontwikkeling van *Onderwijs Online* bijgehouden. Begin juli kreeg de minister van OCenW het groene licht om de pilotfunctie van Kennisset te beëindigen en heel het onderwijs het digitale tijdperk binnen te leiden.

Tot nu toe beschikten alleen voorhoedescholen over een aansluiting op het Kennisset. Maar vanaf september krijgen alle scholen nu de beschikking over een beveiligd en centraal beheerd onderwijsnetwerk dat toegang biedt tot Internet. Het Kennisset brengt onder andere educatieve software en multimedia toepassingen binnen handbereik van scholen. Naast scholen kunnen ook bibliotheken, musea en andere culturele instellingen op het Kennisset worden aangesloten. Bij het uitwisselen van ervaringen (nationaal en internationaal) van leraren en leerlingen kan het Kennisset een belangrijke rol spelen.

Het openingsscherm

Kennisset is te vinden op <http://www.kennisset.nl>. Het openingsscherm toont enkele knoppen voor verschillende hierboven afgebeelde doelgroepen, zoals leerlingen van de basisschool (*Kids*), het voortgezet onderwijs (*Teens*), *Ouders*, *School* en *Service*. Je vindt er de optie: *Zoeken op Kennisset*, een uitermate belangrijke functie om je surfdoel kenbaar te maken als het



openingsscherm daarvoor geen of de verkeerde aanknopingspunten biedt.

Zoals zo veel sites vult ook Kennisset het openingsscherm met oproepen en nieuwsflitsen. De laatste fungeren als de traditionele aankondigingen op de voorpagina van kranten, waarbij de daarin geïnteresseerde lezer naar één van de binnenbladen wordt verwezen. Maar op webpagina's horen deze aandacht trekkende nieuwtjes niet thuis, omdat ze niet voor alle bezoekers van de site relevant zijn en de aandacht afleiden van de plaats op het net waar de verlangde informatie moet worden gezocht.

'Hoi, welkom in het Studiehuis'

Kennelijk zijn de leerlingen de belangrijkste doelgroep van Kennisset, want zo wordt degene die klikt op deze link van het openingsscherm van Kennisset begroet. Hoewel ik me niet aangesproken voelde, klikte ik toch maar even om te kijken wat dit Studiehuis te bieden heeft. De ongedwongen toon was al gezet en deze werd als volgt voortgezet:

'De Internetprogramma's die je hier kunt vinden zijn speciaal bedoeld voor bovenbouwleerlingen van HAVO en VWO en kunnen gebruikt worden als informatiebron voor de onderwerpen die in de profielen van het Studiehuis op school aan bod kunnen komen. Binnen de vier profielen kun je zelfstandig op zoek gaan naar informatie waarmee je bijvoorbeeld een werkstuk kunt maken. Je vindt hier allerlei informatie, zoals geluidsfragmenten, informatieve teksten, overzichten van definities, afbeeldingen, grafieken, nuttige adressen van organisaties en verwijzingen naar andere Internetsites. Al surfend en zoekend ben je zo in staat om vanachter je computer op school of thuis een schat aan informatie op te doen. Ben je er klaar voor? Kies dan in de menubalk aan de linkerkant voor jouw profiel.'

Vanwege mijn zoektocht naar talenonderwijs dacht ik de meeste kans van slagen te hebben bij het profiel



Mens en Maatschappij. Zoals de afbeelding hierboven laat zien wordt ook hier door de ontwerpers van de site gestreefd naar een aanpassing van het Kennisnet aan de belevingswereld van de leerlingen.

Helaas waren er in het door mij bezochte studiehuis alleen geschiedenis- en CKV1 onderwerpen te vinden, zoals een special over *Rembrandt*. Om niet meteen weg te lopen, klikte ik op *hulp bij maken van een werkstuk*. Deze actie voerde me naar de Universiteit van Utrecht en wel naar het *Scriptiehandboek van Aardbeving tot Zonne-energie*. Naast een index voor de meer dan 100 opgevoerde scripties was er ook één met schoolvakken. Zoals te verwachten was: hoofdzakelijk bètavakken en geen talen. Voor de talendocent dus een vergeefse reis, maar voor de leerlingen in de examenfase is in dit virtuele studiehuis misschien niets te genieten, maar wel het nodige gemak te vinden en in ieder geval tijdswinst. Tot nu toe dus veel tekst en geen richtingaanwijzer voor de talendocent. Een ronduit slecht openingsscherm dus. Naast de twee kolommen met nieuws en oproepen is er nog een derde met het kopje: *Inhoud*. Daaronder de volgende linkmogelijkheden waarvan natuurlijk die van *Hoe navigeren* mij de belangrijkste leek in de hoop meteen te kunnen doorreizen naar voor het talenonderwijs relevante informatie.

Bronnenmateriaal
Winkelcentrum
Hoe navigeren?
Over Kennisnet
Help
Kringen
Lever 'n Bijdrage
Nieuwsgroepen
Sitemap

Hoe navigeren?

De tekst onder deze knop brengt de talendocent nog niet veel verder. Geen linkmogelijkheid naar één van de schoolvakken of onderwijssoorten. Je vindt er alleen een uitleg op welke manieren je kunt zoeken, maar niet wat er dan te vinden is. Ook een klik op *Bronnenmateriaal* levert alleen uitleg, maar geen bruikbare bron op.

Na al deze overbodige informatie tot zich genomen te hebben, zal de gemiddelde druk bezette talendocent waarschijnlijk wel afhaken om te proberen elders sneller bediend te worden. De kritische volhouder ziet nog een paar knoppen op het openingsscherm. Dat is klikklaar de lijst met partners in het Kennisnet. Het zijn: *OC&W Plein*, *ICT in het Onderwijs*, *SURFNet*, *BVE-Net*, *CjI*, *Digischool*, *EUNSite* en *Thinkquest*. Ik heb ze niet opgezocht. Waarom zou ik? Hoogstens

om er de boodschap achter te laten dat talendocenten dit met veel gemeenschapsgeld en bombarie opgezette Kennisnet waarvoor de scholen later ook nog moeten gaan betalen, zullen gaan mijden om hun heil te zoeken in sites waar ze op het openingsscherm met een klik worden verwezen naar het vak dat ze geven.

School

Van alle knoppen en links van het openingsscherm komt de knop *School* natuurlijk het meest in aanmerking voor de naar genot, gemak en gewin snakkende talendocent. Ook dit scherm staat weer bol van de nieuwtjes en mededelingen voor elck wat wils waaronder aankondigingen die ook al op het openingsscherm te zien waren.

De commercie

Hoewel vanaf het openingsscherm met één klik een bezoek kan worden gebracht aan het *winkelcentrum* van Kennisnet, wordt er op het scherm onder de knop *School* ook commercieel gegaan:

'leraren kunnen bij ICT-expertisecentrum Delta het digitaal onderwijs rijbewijs halen. Er is een scholingsaanbod voor kinderen, ouderraden, medezeggenschapsraden en directies om met internet om te leren gaan. Ook is het ICT-expertisecentrum Delta een kennis en adviescentrum op soft- en hardwaregebied voor het onderwijs'.

Niet iets om als talendocent snel warm voor te lopen. Wel aantrekkelijk is de mededeling van uitgever Visiria, want op het eerste gezicht zou daar wel eens wat te halen kunnen zijn, getuige de tekst:

'Er staat nu software van Visiria op deze site. Het zijn documenten die u kunt downloaden en die direct klaar zijn voor gebruik in de les. Het zijn complete pakketten waarbij wel regelmatig een registratie oproep in het scherm verschijnt. Bekijk de 2 spellingspakketten voor de basisvorming'.

Aan deze ongetwijfeld wervende tekst kan bijvoorbeeld een docent Engels niet zien of er iets interessants voor hem bij zit. Als hij desondanks klikt op de knop van de uitgever zal hij ontdekken dat het woordpakket *Toets en Spel* bestemd voor het basisonderwijs gratis kan worden gedownload. Voor f25 kan het programma worden geregistreerd. Dit geldt ook voor het pakket *Werk aan de winkel*, een spellingsprogramma voor de basisvorming. Wanneer deze uitgaven van Visiria bevallen kunnen ze tegen een vergoeding van f139 worden geïnstalleerd op maximaal drie computers in de klas. Voor het mvto is bij deze uitgever niets te vinden. De genoemde docent Engels die dat niet kan weten zonder de site van deze uitgever te bezoeken, maakt dan ook zijn zoveelste omweg.

Dit kan voorkomen worden als op het openingsscherm een knop *Software* wordt opgenomen. Daar aangekomen moet de docent kunnen kiezen uit nieuwe knoppen *vakken*, *schoolsoorten* en *klassen*. De aangeboden software zou daar in enkele zinnen moeten worden beschreven. Educatieve uitgevers van software zouden afspraken moeten maken over de wijze van aanbieding van hun producten die in de vorm

van een proefpakketje gratis gedownload zouden moeten kunnen worden, waarna eventueel registratie kan volgen. Na ontvangst van betaling levert de uitgever dan het complete pakket of nog makkelijker de sleutel waarmee het proefpakket kan worden omgezet in een volledig pakket klaar voor gebruik. De werkwijze van uitgever Visiria gaat enigszins in die richting.

De zoekopdracht

Terug naar het openingsscherm hoeft niet, want ook boven aan de vervolgpagina *School* kun je een zoekopdracht geven. En eindelijk... beet! Ik heb stuk voor stuk de talen van alle secties van onze vereniging ingetypt en kwam toen, niet voor alle talen, maar wel voor een groot aantal, tot enig resultaat: Nederlands: 44 links, Duits en Engels: 7, Frans: 4, Italiaans, Spaans en Turks: 1, Nederlands als vreemde taal: 2, Arabisch, Fries en Russisch: geen. Tik je in *moderne vreemde talen*, dan krijg je onder het kopje *Moderne vreemde talen: Algemeen* tientallen reiswoordenboeken inclusief dat voor Chinees. Het wekt verbazing dat bij het typen van *Fries* in het zoekvakje geen bestanden worden gevonden en dat bij *moderne vreemde talen: Algemeen* er ineens een link is naar het noorden.

Fries

<http://www.fryslan500.nl>

'In 1998 wordt het 500-jarig bestaan van het centrale bestuur van Friesland gevierd. De geschiedenis van Friesland wordt tweetalig gebracht'.

Nederlands

Zoals gezegd worden bij het typen van *Nederlands* er maar liefst 44 links opgegeven. Deze komen ook alle 44 op het scherm en zien er allemaal hetzelfde uit. Van die 44 heb ik willekeurig 5 nummers geprikt.

1: KennisNet - Bronnenmateriaal
Bestandsnaam: index.html
Bestandsgrootte: 30K, Aangemaakt op: May-20-99 11:16
<http://www.kennisnet.nl/info/VPL/VAK/AK/index.html>

9: KennisNet - Bronnenmateriaal
Bestandsnaam: index.html
Bestandsgrootte: 30K, Aangemaakt op: May-20-99 11:16
<http://www.kennisnet.nl/info/VPL/VAK/VR/index.html>

22: KennisNet - Bronnenmateriaal
Bestandsnaam: index.html
Bestandsgrootte: 9K, Aangemaakt op: May-20-99 11:16
<http://www.kennisnet.nl/info/VPL/VAK/NL/index.html>

34: KennisNet - Help
Bestandsnaam: algemeen.html
Bestandsgrootte: 15K, Aangemaakt op: May-18-99 18:01
<http://www.kennisnet.nl/help2/faq/algemeen.html>

44: Kennisnet - service
Bestandsnaam: technisch.html
Bestandsgrootte: 47K, Aangemaakt op: May-20-99 11:17
<http://www.kennisnet.nl/servicepunt/service/technisch.html>

Drie van de vijf links hebben de aanduiding *Bronnenmateriaal*. Volgens de gegeven uitleg kunnen die afkomstig zijn van organisaties en instellingen, van Internetlinks, of vanuit Kringen. Het zou veel gebruikersvriendelijker zijn om die bron meteen achter het

nummer te noemen, zodat de bezoeker die informatie alvast heeft, maar dat alleen is niet voldoende. Deze wil gewoon weten wat hij te zien krijgt als hij op één van de 44 links toetst. Hij is in eerste instantie niet geïnteresseerd in de bron of wie de maker ervan is. Iedere Neerlandicus op zoek naar bijvoorbeeld wat extra leerstof voor zijn leerlingen, zal niet verder komen dan het werpen van een blik vol afschuw op zoveel linkmogelijkheden waarvan hij van tevoren niet kan nagaan of de één hem wel iets oplevert en de andere niet. Ik heb zijn voorbeeld gevolgd en ben gaan kijken hoe het bij de andere talen is gesteld. Ik trof daar dezelfde opmaak aan als bij Nederlands, maar de keus is beperkter dan bij onze moedertaal. Om toch te kunnen rapporteren wat er zou gebeuren als ik op één van de nummers zou toetsen, besloot ik bij alle moderne vreemde talen de nummers 1 te nemen. *First best*, tenslotte! En ineens kwam er iets waardevols onder de knoppen vandaan. Maar wat een omweg!

Frans

1: KennisNet - Bronnenmateriaal
Bestandsnaam: index.html
Bestandsgrootte: 5K, Aangemaakt op: May-20-99 11:16
<http://www.kennisnet.nl/info/VPL/VAK/FR/index.html>

Wie op deze link klikt ziet het volgende:

<http://www.digischool.nl/falok.htm>
'Het Franse lokaal van de virtuele school. Veel mogelijkheden'.

<http://www.lire-francais.com/>
'Een grote site met veel lesmateriaal, geheel in het Frans. Er staan onder andere teksten met vragen in. Je kan natuurlijk ook communiceren met Franse bezoekers'.

Et voilà..... dat zijn plekken die de moeite waard zijn om te bezoeken. Heel simpel een adres om op te klikken en een korte beschrijving van wat de reiziger er kan aantreffen. Maar wanneer de makers van Kennisnet hun website wat gebruikersvriendelijker hadden gemaakt, dan zou dit fraais al vanaf het openingsscherm kunnen worden aangeklikt en wel bij het vak Frans.

Duits

Ook bij Duits levert nummer één van de zeven een positief resultaat op.

1. KennisNet - Bronnenmateriaal
Bestandsnaam: index.html
Bestandsgrootte: 6K, Aangemaakt op: May-20-99 11:16
<http://www.kennisnet.nl/info/VPL/VAK/DU/index.html>

Men oordele zelf:

<http://www.goethe.de/z/jetzt/deindex.htm>
'Uitgebreide site van het Duitse 'Goethe institut'. Er is veel lesmateriaal te vinden. Erg leuk is het spreekwoorden raden naar aanleiding van plaatjes'.

<http://www.digischool.nl/du/dulok.htm>
'Het Duitse lokaal van de virtuele school. Veel mogelijkheden'.

<http://www.erft.de/partei/cdu/>
'Politiek magazine van de CDU in het Duits'.

<http://www.xxLINK.nl/dia/>

'Het Duitsland Instituut, gevestigd in Amsterdam, is een onafhankelijke, wetenschappelijke instelling gericht op politiek, economie en geschiedenis van Duitsland vanuit Nederlands perspectief. Het instituut coördineert onderzoek en onderwijs met betrekking tot het moderne Duitsland en wil als forum fungeren voor geïnteresseerden in binnen- en buitenland'.

Engels

Nu de nummers 1 succes opleveren, werk ik het lijstje maar met deze nummers verder af. Ook die zoektocht wordt beloond.

1: KennisNet - Bronnenmateriaal

Bestandsnaam: index.html

Bestandsgrootte: 7K, Aangemaakt op: May-20-99 11:16

<http://www.kennisnet.nl/info/VPL/VAK/ENG/index.html>

<http://www.cnnsf.com/education/education.html>

'Zeer goede educatieve site van CNN voor Engels. Er zijn een aantal teksten met audio en video ondersteuning waar een groot aantal meerkeuzevragen over beantwoord moeten worden. Die vragen gaan over het vocabulaire en de inhoud. Ook worden er open vragen gesteld waarop gereageerd kan worden'.

<http://www.allmixedup.com/cgi-bin/hangman/hangman?go>

'Speel galgje met engelse woorden'.

<http://www.digischool.nl/en/index.html>

'Het Engels lokaal van de virtuele school. Veel mogelijkheden'.

<http://www.ozemail.com.au/~caveman/Creative/Workout/index.html>

'Kleine puzzels, in het Engels'.

<http://www.disney.com/DisneyRecords/sing-alongs/index.html>

'Meezingen met liedjes van Disney, inclusief songteksten, geluid en nieuws'.

Spaans

Spaans vertoont hetzelfde verschijnsel als Fries. Je typt Spaans, maar je komt terecht bij *moderne vreemde talen: algemeen*, zoals ook in het adres is te zien: MVT.

1: KennisNet - Bronnenmateriaal

Bestandsnaam: index.html

Bestandsgrootte: 17K, Aangemaakt op: May-21-99 14:13

<http://www.kennisnet.nl/info/VPL/VAK/MVT/index.html>

Weer alle woordenboeken, maar zoals is te zien:

Spaans is er wel bij.

<http://www.travlang.com/languages/cgi-bin/langchoice.cgi?page=main&lang1=dutch&flags.x=170&flags.y=509>

'Een Spaans woordenboek voor reizigers. Je kan binnen een aantal categorieën zoeken. De uitspraak is te beluisteren en je kan een test doen'.

Italiaans

Als je klikt op het openingsscherm van Kennisnet op Italiaans, dan word je net als bij Fries en Spaans verwezen naar de *moderne vreemde talen: algemeen*. Ook daar weer dezelfde reiswoordenboeken.

Russisch

Bij Russisch krijg je als resultaat: 0 bestanden van de 521 gevonden.

Turks

Na het intypen van *Turks* in het zoekvak van het ope-

ningsscherm van Kennisnet, verschijnt wederom de link naar de *moderne vreemde talen: algemeen*, waarbij natuurlijk bij alle woordenboeken ook die voor Turks met daaronder dezelfde korte uitleg:

<http://www.travlang.com/languages/cgi-bin/langchoice.cgi?page=main&lang1=dutch&flags.x=287&flags.y=562>

'Een Turks woordenboek voor reizigers. Je kan binnen een aantal categorieën zoeken. De uitspraak is te beluisteren en je kan een test doen'.

Arabisch

Ook hier een verwijzing naar *moderne vreemde talen: algemeen*, met dat verschil dat daar geen woordenboek wordt vermeld. Dan is de verwijzing naar *moderne vreemde talen: algemeen* overbodig en kennelijk een fout van het zoekstelsel.

Nederlands als tweede taal.

Weer iets vreemds, bij het typen van *Nederlands als 2e of als tweede taal* is er geen link. Kies je *Nederlands als vreemde taal* uit het rolmenu, dan zijn er ineens de twee volgende links, waarvan de eerste weer naar Friesland leidt en de tweede doet denken aan een cursus Nederlands voor Engelstaligen.

<http://www.fryslan500.nl>

'In 1998 wordt het 500-jarig bestaan van het centrale bestuur van Friesland gevierd. De geschiedenis van Friesland wordt tweetalig gebracht'.

<http://www.blue.demon.nl/dutch/main.htm>

'Een cursus Nederlandse taal'.

Conclusie

Wat ik aan bruikbare links heb gevonden die een bezoek zeker waard zijn, heb ik gevonden door vol te houden en dan ook nog bij toeval door de nummers één van de moderne vreemde talen te kiezen, waardoor ik geen kennis heb kunnen nemen van al het fraais dat er ongetwijfeld nog onder de andere nummers te genieten was.

Voor talendocenten is Kennisnet gebruikersvriendelijk. Ze moeten eerst allerlei niet relevante informatie langslopen voordat ze eindelijk door hun vak in de zoekopdracht te typen via een aantal nietszeggende bronnen sites bereiken waar ze iets aan kunnen hebben.

Vanaf het openingsscherm moet elke doelgroep zijn keuze kunnen maken: leerlingen, ouders, leraren en belangstellenden ingedeeld naar schoolsoort en vak., zodat een ieder die de site bezoekt zo snel mogelijk zijn doel bereikt.

In een gesprek met één van de redacteurs van Kennisnet uitte ik o.a. ook kritiek op het taalgebruik op de site dat nogal eenzijdig gericht is op de leerlinggebruiker. Het antwoord luidde dat de redactie zich alleen bezig gaat houden met onderwijskundige ondersteuning, interaction design en grafische vormgeving. De inhoudelijke verantwoordelijkheid van de site ligt bij de bronnenleveranciers en de aanbieders van materiaal.